

POVJESNICA KARLOVAČKE GRAĐANSKE GARDE

Zamišljen kao utvrda u obliku pravilne šesterokrake zvijezde na utoku Korane u Kupu, 13. srpnja 1579. godine počinje izgradnja Karlovca. Utvrda je bila namijenjena obrani od Turaka čija je granica bila udaljena svega nekoliko kilometara. Grad dobiva ime Karlstadt, u čast svog osnivača nadvojvode Karla. Za potrebe vojske i obrane u grad dolaze brojni obrti; vojna uprava bila je u gradu do 1763. kada stiže i prva polovična civilna uprava.

Prvu civilnu upravu Karlovac dobiva 1777. godine. Odlukom carice Marije Terezije i proglašenjem Karlovca slobodnim kraljevskim gradom 18. veljače 1778. godine grad dobiva svoj prvi Statut i prvo Poglavarstvo. Kraljevskom poveljom 8. listopada 1781. Karlovac službeno postaje slobodan kraljevski grad.

U zapisniku Gradskog magistrata iz 1768. godine nalazi se upisan kapetan garde kao gradski senator, iako se pretpostavlja da je garda osnovana 1765. ili 1766. godine, ali točan datum nije poznat.

Pod zapovjedništvom kapetana Ferdinanda Pogačnika 1800. godine garda je imala 180 momaka. Zadaci pripadnika Karlovačke garde bili su održavanje javnog reda i mira u gradu, noću obilaziti krčme i svratišta, prosjake i skitnice otpratiti u zavičajnu općinu, osuđenike na smrt pod naoružanjem pratiti na stratište, pomagati građanima prilikom elementarnih nepogoda, čuvati grad od požara, u slučaju ratne opasnosti staviti se na raspolaganje obrani grada te sudjelovanje u svim svečanostima koje se održavanju u gradu.

Već 1803. zbog opasnosti od Francuza postrojba se povećava na četiri kumpanije, svaka je imala 250 momaka, pod zapovjedništvom kapetana Ivana Kreča. Osmišljen kao vojna utvrda – grad bio je sjedište brojnih pukovnija i svih rodova vojske, a nakon osnivanja i sjedište Karlovačke građanske garde.

Popularnost i važnost garde vidi se iz činjenice da ni jedan obrt u gradu nije mogao biti otvoren ako obrtnik barem nekoliko godina nije služio u gardi.

Garda je preustrojena 20. kolovoza 1813. godine. Dolaskom Francuza u grad gardisti dobivaju nove odore koje su nabavljali sami, a puške i sablje kojima su bili naoružani nabavljala je gradska općina.

Zastava garde blagoslovljena je 8. rujna 1840., a svjedok blagoslovu bio je grof Janko Drašković. Na jednoj strani zastave bio je grb Karlovca i tekst "Ljubav domovini", a na drugoj grb kralja Ferdinanda I i tekst "Vjernost kralju".

Godine 1848. garda se ponovno preustrojava. Njeni pripadnici nose hrvatska obilježja, a zapovjednik je bio ugledni karlovački trgovac Hinko Davilla.

Nastankom novih političkih prilika i uvođenjem apsolutizma oko 1851. godine garda se potpuno gasi. Narednih 145 godina o Karlovačkoj građanskoj gardi nema zapisa.

Prvu inicijativu za obnavljanjem Karlovačke građanske garde dao je Ivan Mrljak svojim tekstom u listu "Frankopan" 2. prosinca 1991. godine. Ratna razaranja u Hrvatskoj početkom 90.-ih godina nisu zaobišla ni Karlovac stoga je ponovno osnivanje garde zaustavljeno.

Po završetku Domovinskog rata na inicijativnom sastanku u nazočnosti 27 pripadnika 110. brigade Hrvatske vojske 18. siječnja 1996. godine usvojen je Prijedlog o osnivanju i djelovanju Karlovačke građanske garde. Prihvaćen je prijedlog odore, odabrani su ljudi i krenulo se u realizaciju.

Odluku o osnivanju, ustroju i djelovanju Karlovačke građanske garde donijelo je Gradsko vijeće 17. lipnja 1996. te objavilo u "Glasniku" br.6 18. lipnja 1996. godine.

Prvo postrojavanje bilo je na sam Dan grada Karlovca 13. srpnja 1996. godine. Ispred postroja kojeg je činilo 12 momaka, prvi nadzapovjednik gradonačelnik Vlado Jelkovic predao je sablju prvom zapovjedniku Dubravku Halovaniću. Ovim činom počelo je djelovanje Karlovačke građanske garde kao protokolarne postrojbe grada Karlovca.

Odoru garde čine crna čaka (kapa) s grbom grada, plava surka, bijele hlače i rukavice te crne čizme, a naoružani su sabljom i puškom. Odora časnika ukrašena je zlatnim vezom, a momaka crvenim.

Zastava je bijele boje obrubljena zlatnim resama, s jedne strane je grb grada i natpis "Ljubav domovini", dok je s druge lik Svetog Josipa, zaštitnika Karlovca i natpis "Karlovačka građanska garda". Barjak je izvezla časna sestra Amalija Miletić iz reda Klanjateljica Krvi Kristove, a blagoslovio ga je pomoćni biskup zagrebački Josip Mrzljak 15. lipnja 2003. godine.

U travnju 2005. garda dobiva novog zapovjednika Milana Klemenčića te dvojicu zamjenika Marijana Žaju i Envera Smajlija. Godine 2012. dužnost zapovjednika preuzima Marijan Žaja, sudionik Domovinskog rata i satnik Hrvatske vojske u miru. Nositelj je nekoliko odličja, Reda hrvatskog trolista, Spomenice Domovinskog rata, Spomenice Domovinske zahvalnosti te medalja "Oluja" i "Iznimni pothvat". Garda ima i trojicu zamjenika zapovjednika, a to su Emil Črne, Enver Smajli i Ivica Belančić, sva trojica sudionici Domovinskog rata.

Garda sudjeluje u svim kulturnim, povijesnim i vjerskim događanjima u gradu Karlovcu i Karlovačkoj županiji, redovito sudjeluje u čuvanju Kristova groba u crkvi Presvetog trojstva, u proslavama dana gradova diljem Hrvatske, a redovito sudjeluje i u koloni sjećanja 18. studenog u Vukovaru. Garda svoj grad s ponosom predstavlja i u inozemstvu. Tako su članovi sudjelovali na vojnom hodočašću u Lourdesu, a imali su nastupe u Europskom parlamentu i NATO-u u Bruxellesu te na Oktoberfestu u njemačkom Münchenu.

Karlovačka građanska garda danas ima 24 člana, od toga jedan je nadzapovjednik – po Statutu je to gradonačelnik grada Karlovca, ima četiri časnika, dva počasna časnika te 17 momaka. Članom garde može postati svaki punoljetni građanin isupnjavanjem pristupnice.

Sjedište garde danas je u ulici Kralja Tomislava 2 u Karlovcu. Kontakt telefon je +385 47 628 235 ili e-mail karlovackagarda@yahoo.com.